

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Brisori nefrancate nu se pri-
mesc.— Manuscrisuri nu se
retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bornat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
ta și învoială.— RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, erașiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei
luni 6 corâns.— Un exemplar
10 banl.— Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 123.

Brașov, Joi 6 (19) Iunie.

1902.

Salto mortale al lui Wlassics.

Vorbind erii la locul acesta despre noile atentate urzite și săvârșite de ministrul Wlassics în contra limbii și a școlilor noastre diceam, că avem să ne așteptăm încă la mari surprize din partea acestui ministru al maghiarisării.

Cu toate acestea nu credeam, că ni-se va da ocaziune a constata deja astăzi după 24 de ore, că presupunerea noastră a fost la loc. Ba putem dice, că noua măsură a lui Wlassics, care ne face să revenim așupra activității sale destruc-tore, întrece și cele mai pesimiste bănueli, întrece tot ce s'a prestat până acuma în detrimentul școlilor și a dezvoltării culturale a naționa-lităților.

E vorba de cea mai prospătă ordinațiune circulară pe care ministru-l instrucțiunii publice a lansat-o relativ la instrucțiunea limbii maghiare în școlile populare nemaghiare. Numărul și data acestei circulare nu le cunoștem. Dér ce împor-tă? Lucrul de căpetenie e, că ministrul dă nouă porunci cu pri-vire la propunerea limbii maghiare în amintitele școle.

În introducerea ministrul constată, că, deși legea din 1879 (art. XVIII) e în vigoare deja de 23 de ani, totu-și, după datele și experien-tele ce și le-a câștigat, ea nici până-și nu dă rezultatul pretins de li-bera și de spiritul ei.

E curios, că ministrul pare a fi surprins de acesta, când toți oamenii pricepători au prevădut un astfel de rezultat și au preșis cu siguranță, că introducerea forțată a studiului limbii maghiare în școlile noastre populare va avé numai rezultate ne-gative împiedecând dezvoltarea și progresul acestora. Vor mai trece

însă alți 23 de ani și încă odată pe atâta și acea lege tot nu-și va ajunge scopul, fiind-că se opune dezvoltării firești și celor mai capitale precepte pedagogice.

Ministrul Wlassics, după ce mai are în mână și datele și experien-țele de până acum, nu e așa de puțin pătrundător ca să nu vadă acesta. De aceea el se preface în circulara sa, că „vrea să-și împlinescă o datorie“ față cu legea, stăruind cu „tota strictetea“, ca să se esecutive, — lucru la care, de pildă, în ce privește legea naționalităților, deși au trecut dela aducerea ei 34 de ani, nu s'a gândit și nu se gân-desce nici un ministru unguresc. Se preface numai, căci în realitate ordonanța, de care vorbim, nu numai că iese cu totul din ca-drul legii dela 1879, dér pôte fi con-siderată de fapt ca primul pas temerar întreprins de guvern pentru a nimici cu totul instrucțiunea în limba maternă a școlărilor nemaghiari și a pregăti ast-fel terenul pentru totala maghiarisare a școlilor noastre populare confesionale.

Ordonanța ministrului de ins-trucțiune publică pornesce dela prin-cipiul, să se dea ocaziune fie-cărui locuitor de limbă nemaghiară, ca să-și pôtă însuși limba maghiară, care este limba statului, și să nu suferă în privința acesta din cauza neajunsurilor școlilor. De aceea se ordonă inspectorilor școlari să viziteze temeinic școlile cu limba de propu-neră nemaghiară, și să îngrijescă ca fie-care învățator să fie deplin pre-gătit pentru predarea limbii ma-ghiare.

Ceea-ce însă este culmea volniciei ministeriale se referă la numărul orelor, pe care-l prescrie ordon-anța lui Wlassics pentru școlile noastre. Pretinde adecă nici mai mult

nică mai puțin decât ca jumătate din totalitatea orelor câte se țin peste sept-mână în școlă să fie destinate pentru învățarea limbii maghiare, căci nu-mai așa, dice, se pôte asigura ajun-gerea acelei ținte, despre care se vorbește în introducerea legii dela 1879, ținta, ca toți locuitorii să-și pôtă însuși limba statului.

Sunt monstruose salturile, ce le face ministrul maghiarisării în or-donanța sa. Chiar și urzitorul legii dela 1879, antecesorul lui Trefort, s'ar spăria de cutezanța cu care umblă să răstörne toate limitele, ce s'au pus în acea lege studiului limbii maghiare.

Pôte fi o politică mai primejdi-asă și mai anarhică ca politica de instrucțiune a lui Wlassics?

Principele Bulgariei în Rusia.

Înainte de a merge să-și caute de sănătate la o baie din Austria, prințul Ferdinand al Bulgariei a în-treprins cunoscuta sa călătorie la curtea din Petersburg, de unde a plecat înainte cu câteva zile.

Scopul imediat al acestei călătorii a fost, ca principele, care fu însoțit de o deputațiune bulgară, să invite pe Țarul Nicolae la solemnitatea inaugurării monumentului Țarului liberator Alexandru II, ce se va săvârși la Sofia în anul viitor. Acesta va fi cel mai mare monu-ment al Bulgariei, executat de renumitul sculptor italian Zochi. Nimeni nu s'astăptă, că Țarul în persoană va asista la serbare, dér se crede, că în urma invitării va lăsa să fie în-locuit de vr'un mare duce, seu cel puțin de vr'un înalt demnitar al Curții.

În cercurile politice bulgare se asigură, că călătoria principelui bul-

gar n'a avut un scop pronunțat po-litic, deși principele a fost însoțit și de primul său ministru Dr. Danev.

Diarul „N. fr. Presse“ din Viena primesce din parte competentă bul-gară unele informațiuni, după cari faimele despre o apropiată *procla-mare a Bulgariei de regat*, nu s'ar ade-veri. Despre așa ceva să nu fi fost nici vorbă la Petersburg. Bulgaria se simte puțin stingherită prin fap-tul că Sultanul e suzeranul prin-ci-pelui său. În realitate principele și statul bulgar se bucură de totă in-dependența. Bulgaria pôte încheia liber tratate comerciale cu statele străine, pôte să-și trimetă represen-tanții săi diplomatice (deși numai în calitate de agenți diplom.) pretutin-denți. Ce s'atinge însă de dispoziția tratatului dela Berlin, ca Bulgaria să plătescă o'cuotă-parte pentru datoria publică a Turciei, ea a rămas până-și o literă mörta. Prințul Ferdi-nand — dice mai departe informa-torul bulgar — nici n'ar avé ambi-țiunea să devină în curând rege (?), el vré mai întâi să consolideze raporturile politice, militare și eco-nomice în Bulgaria... Sigur e numai, că prințul voesce să stea în cele mai strânse legături de amicitie cu Rusia, dér nu uită cât de important e pen-tru Bulgaria de a sta bine și cu Austro-Ungaria...

Dacă principele a fost însoțit și de președintele Sobraniei Zancov și de ministrul de război Papricov, cauza ar fi, că atât adunarea națio-nală, cât și armata au voit a-se aso-cia la omagiile aduse nepotului Țarului liberator.

Nici afacerea *Firmilian* să nu fi format obiect de discutiune în con-vorbirile dela Petersburg. Vădând Bulgaria, că Rusia se interesază așa de mult pentru consacrarea acestui episcop sârbesc, a renunțat de a

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rosalii

petrecute la Blăși și la Oradea-mare.

Metropolitul de pie memorie A. St. Șuluțiu, în literele sale fundaționale, a plepus, ca fundațiunea sa capitolul din Blăși să o administreze cu consiliul băr-baților români de religiunea gr. cat. află-ri în ofiții înalte de stat, seu și a al-tora, cari se bucură de stima publică. Dispozițiunile acestea testamentare au creat apoi așa numitul: *senat al funda-țiunii A. St. Șuluțiane și directoriul fun-țiunii* dintre cari cea dintâi corporațiune se întruneste tot la 6 ani odată, éră a doua în fie-care an la ședințe ordinare. Patru membri ai acestor corporațiuni se află astăzi cu locuința în Budapesta.

Actualul Metropolit, la rugarea unora dintre noi, a avut bunățate, că de vr'o căși-va ani încóde a întrunit la Blăși di-rectoriul fundațiunii, orî cu el și senatul, tot în ajunul Rosaliilor. Aveam adecă fie-care membru estraneu dorința de a pe-trece și ziua de Rosalii în Blăși, spre a asista la ceremoniile religioase, cari cred, că au mai mare pompă, precisiune și so-

lemnitate înălțătoare de inimă ca în Blăși în bisericile de ritul oriental nicăiri nu se celebrează. Mângâierea sufletescă, ce o aflăm în biserică, apoi călduroasa ospitali-tate, de care ne bucurăm la curtea Me-tropolitului, au făcut să dorim fierbinte, ca prima zi de Rosalii, cât timp ni-se va da ocaziune, să o petrecem în Blăși.

Așa a fost acesta în 1900, când Me-tropolitul nostru a întrunit la Blăși în sêp-tămâna dinainte de Rosalii atât senatul, cât și directoriul; așa a fost acesta și în 1901, când s'a întrunit la Blăși directoriul fun-dațiunii șuluțiane. În est-an însă nu a fost așa. Afaceri urgente au silit pe Me-tropolitul, de a convocat directoriul încă înainte de Paști, pe Dumineca Floriilor. Cei-ce au luat parte la ședințele directo-riului din est-an spun, că au fost pe de-plin recompensați pentru lipsa Rosaliilor, căci ospitalitatea, ce au aflat-o la curtea Metropolitului, a fost tot cea vechiă, și că ceremoniile dela Florii încă au fost fru-moase și impunătoare. Mângâiere sufletescă déră încă au aflat deplină.

Și totuși sufletul acelora, cari s'au dus de aici la Rosaliile din 1900 și 1901 la Blăși, Rosaliile din est-an l'au lăsat trist și nemângâiat. Nu pentru-că nu am putut fi în prima zi de Rosalii în Blăși,

căci acolo—de ne va da bunul Dumnezeu viață — vom mai puté merge de Rosalii, căci laudă Domnului, Metropolitul nostru fiind încă în vigoarea vieții și în deplină sănătate, ne va mai puté primi la Rosalii în curtea sa ospitală.

Ceea-ce ne face însă trist și ne-mângâiat este faptul, că ziua a doua de Rosalii nu o mai putem petrece, ca la 1900 și 1901, la ospitala curte a episco-pului Mihail Pavel în Oradea-mare. Pri-miserăm adecă dela nu de mult răpau-satul episcop invitarea, ca la reîntorcerea din Blăși, să-l vizităm și să-i fim óspeții săi în reședința episcopescă din Ora-dea-mare. Acolo am petrecut în doi ani după olaltă a doua zi de Rosalii, și făcu-serăm în anul trecut votul, că, până când ne va ajuta Dumnezeu, de Rosalii să vi-sităm pe bunul episcop în reședința sa, căci ne asigurase, că-i vom fi tot-déuna óspeți doriți.

Provedința a voit însă alt-cum!

Iubirea și căldura cu cari am fost în-timpinați de Prea Sântia Sa la Oradea, ne-a fost surprins pe toți, încât nu ne puteam da sémă, că unde suntem. Credeam, că ne aflăm la casa părinților, orî a frăținilor noș-tri, atât de mult ne simțiam acasă la bu-nul nostru găzduitor.

În amândouă rândurile ne-a trecut a doua zi de Rosalii ca un vis plăcut. Episcopul, afară de sfânta liturgie,—la care în catedrala cea frumoasă, pe care cu mari spese a restaurat-o și înfrumșetat-o, am asistat și noi,—tota ziua până sera târziu, când a trebuit să plecăm, s'a aflat în so-cietatea noastră; și-l asigurăm pe d-l profesor Moldovan, — pe care eu ca pe om de convingere nu-l număr între re-negați, și care în memoriul său din „Budapesti Hirap“, altcum interesant, afir-mă că limba de conversare la masa epis-copului a fost cea maghiară — că cu noi episcopul a vorbit *numai românesce*, și cu toate acestea și noi, ca și domnia-sa am recunoscut în episcop pe preotul, omul și patriotul perfect. Și acesta nu pentru-că la masa sa vorbea unguresce, orî româ-nesce după cum pretindea adecă curtoasia și cunoștința de limbă a óspeților, ci pentru faptele sale mărețe și nobile, cari i-au încununat cu lauri neperitori viața.

Episcopul Pavel a purtat la inimă tot-déuna interesul bisericeii, al cărei ser-vitor era, binele poporului pe care-l păș-toria, și luminarea némului al cărui fiu se profesa. Și toate acestea le scia unî cu iubirea de patrie. Iși iubea și limba, în-

mai face opozițiune față cu el și speră, că în schimb Rusia o va compensa cel puțin prin aceea, că va urgita la Constantinopol reforme pentru Macedonia, precum le cere tratatul de Berlin.

Toastelor ținute la Peterhof diarele rusești le atribuie o importanță istorică. „Novoie Vremia“ dice, că inima bună a Țarului a iertat trecutul, ă răspunsul principelui arată neîndoios, că *Bulyaria nu va mai părași calea, pe care a apucat*, deore-ce e convinsă, că existența ei politică e imposibilă fără o înțelegere cu Rusia. „Swiet“ esclamă însuflețit: „fie-care naționalitate slavă se-și ia ca model Bulgaria“. Mai rezervat vorbește numai „Nowosti“, amintind și de invoiala dela 1897 între Austro-Ungaria și Rusia.

Mișcări naționaliste.

Sub titlul acesta „*Alkotmány*“ dela 17 Iunie se ocupă în prim articol cu mișcările din sînul naționalităților din Ungaria. După-ce spune, că în decurs de 35 ani de guvernare liberală, cestiunea naționalităților n'a putut să fie nici rezolvată, nici sugrumată, continuă așa:

„Liberalii noștri au călărit vecinic pe cestiunea naționalităților și călăresc și ađi. Ori de câte ori ei se află în strîmtore, stau înainte cu cestiunea acăsta și cu frase patriotice mari seceră victorii în parlament asupra naționalităților, ăer numai în parlament și în pressă. De fapt însă puțin, séu chiar de loc nu-și sfarmă mintea cu starea populațiunei nemaghiare. Ei nu știu măcar, ce se întîmplă în aceste straturî ale poporului; de câte-ori însă se fac alegerî dietale, le vine minte, că pentru căștigarea mandatelor guvernamentale așa numitele comitate locuite de naționalități furniséză cele mai multe voturi și-și duc candidații prin Trencin și Ardeal, încercând să întărescă prin acăstia statul maghiar. Cum-că acăsta nu e politică de naționalitate, ci curat politică de interes și partid, o știe ori și cine și o dovedesc rezultatele.

„Coloman Tisza, ori de câte-ori se ivia o astfel de mișcare naționalistă, tot déuna o dripă în parlament; tot așa a a făcut Banffy, ăer acum Coloman Szell încă e teribil de energic, decă vr'unul dintre deputații sași, ori slovaci vorbește și atacă statul maghiar. Stînga extremă și drépta extremă îi ajută lui Szell de-a salva patria și emulând unii cu alții arangéză scene atăt de sgomotóse, încât decă puterea Ungariei ar consta din puterea de întinare a trimbiților Jericonice, atunci de sigur am pus stăpânire pe toți inimicii noștri interni. E regretabil însă, că faptele

dovedesc altceva, căci afară în țără vorbirile lui Coloman Szell și efectul revolțării parlamentare e bagatel, ăer politica națională ar trebui făcută cu factori și mijlóce mai seriose.

„Cătă vreme *nemulțumirea cresce ăilnic, miseria se întinde, puterea guvernului n'o simte poporul decăt în asuprire, funcționarii nu duc grija poporului, drepturile lui nu sunt respectate, interesele și sentimentele lui nu sunt luate în sémă și adese-ori sunt calcate*; cătă vreme cetățenii nu privesc în stat pe binefăcătorul, ci pe neamicul lor — *cu silnicie legală, cu terorizare și înfricare nu va succede rezolvirea cestiunei naționalităților și consolidarea unității naționale.*

„Superioritatea culturei maghiare nu trebuie să consiste în acăsta. Trebuie, ca ea să străbată naționalitățile; ăer și acăsta merge greu căt timp politica liberală nu sprijinesce instituțiunile, cari sunt contopite cu sufletul poporului, ci dimpotrivă cu *fanatism anticreștinesc* înstréineză bisericele de cătără stat și persecută cu patimă biserica catolică, cea maghiară... Fără de biserică și școlă nici un guvern maghiar nu se va feri pe terenul politice de naționalitate“...

Articolul încheie prin a ridica obișnuitele învinuiri ale partidului poporal catolic la adresa guvernului și prin a face puțin șovinism, căđend astfel autorul lui tocmai în păcatul, ce-l pune în cărea liberalismului. E un fel de intoleranță, care pusă alături cu adevărurile, ce le spune mai sus, face o ciudată impresie asupra cetitorului nepreocupat.

„Corda Fratres“.

Am făcut amintire de apelul, ce l'a adresat d. Virginio Calegari, consulul și directorul secției italiene din Viena, cătără colegii săi italieni. Dăm acuma în traducere numitul apel:

Iubiți colegi! Sunteți în ajunul de a vă da votul asupra referendumului și a decide astfel atitudinea, pe care secțiunea italiană o va observa în cestiunea de naționalitate. Nu mă îndoesc de loc, că referendumul va confirma în mod splendid decisiunea congresului din Roma, ca acăsta fie-care confederat să fie liber de a face parte din secțiunea națională, pe care o va prefera.*) De aceea doresc, ca punéndu-vé bila în urnă, veți fi adenc convinși, că singura împărțire posibilă în „Corda Fratres“ este aceea după naționalități.

Vice-președintele nostru Jacchia vă presentă trei soluțiuni, din cari vi-o recomandă pe cea din urmă. Acestea sunt:

I. Impărțirea „Cordei Fratres“ după secțiunii naționale,

*) Propunere făcută de Dr. Giglio-Tos primită cu unanimitate, minus un vot.

II. Impărțirea „Cordei Fratres“ după state politice.

III. Nici o împărțire în secțiuni.

Prima și a doua au numeroși aderenți, ăer a treia nu cred, că se pôte sprijini, decăt pe propunătorul ei; de altminteri ea a fost cu desevérșire sdrobotită și dovedită de nerealisabilă de cătără Dr. Giglio-Tos.

Rémân de discutat celelalte două. Și aici am fost precedați de Dr. Giglio-Tos, care cu eficace și splendide motivațiuni coroboră pe cea dintăiu și combătă pe a doua. Să nu vé fie neplăcut totuși, decă și noi vom adăuga câte ceva și cu deosebire referitor la condițiunile noastre, cu atăt mai vértos, cu căt fórté puțin cunoșceți afacerile noastre. (Adecă Italianii din Italia, pe celea ale Italianilor din Austria! — Trad.)

Colegul Jacchia, în broșura sa asupra naționalităților face să se vadă în mai multe locuri posibilitatea unor eventuale contraste între Italiani și Austriaci și dice, că în Turin, manifestațiunea Triestinilor nu avuse nici o consecință pentru-că nu era de față nici un Austriac. ăer ce înțelege el sub austriac? Un supus austriac? Atunci și Triestini erau supuși austriaci! Séu pe unul de naționalitate austriacă? ăer nici să caute cu felinarul nu va găsi în Austria un singur Austriac, ci va găsi în loc de acăsta, Germani, Cehi, Români, Italiani, Poleaci, Ruteni, Sloveni, Sêrbi, Croați, căci toți *Austriacii* aparțin uneia din aceste naționalități *recunoscute de stat* și nici una din acestea n'ar fi avut la Turin de a se opune Triestinilor.

Să ne imaginăm așa ăer o secțiune austriacă, acăsta compusă din atâtea naționalități și tóte în luptă între sine. Ce ordine internă! Ce lucrare proficua! Ce armonie! Ceea ce s'ar puté întempla, ar fi repetarea carambolagelor, ce le vedem întemplantu-se între aceste naționalități reunite în parlamentul austriac.

Decă ne imaginăm, în loc de acăsta, împărțirea pe națiuni ca: Cehi, Germani, Italiani, Poleaci etc. acăstia vor lucra cu succes, fie-care în secțiunea sa națională și „Corda Fratres“ va prospera cu atăt mai mult.

Același lucru se pôte dice despre Ungaria, unde sunt diferite naționalități principale: Unguri, Germani, Români, Sêrbi, Croați, Italiani și alții.

Să ne imaginăm secțiunea reprezentată de Germania, ca stat: Francesii din provinciile Rhinului nu vor voi, de sigur, să facă parte din acea secțiune, nici Poleacii din Posnania și étă atâtea forțe tineré pierdute pentru federațiune, tot așa după cum ar fi perduți Poleacii și Finlandezii într'o secțiune a statului rus!

Nesocotind apoi, că în cas contrar federațiunea ar perde pe toți acei tineri,

cari își au șederea provisorie într'un oraștréin și cari din cauza acăsta formă consulate a parte. Tóte acestea se rezolvă prin împărțirea după naționalități.

Și pentru ce au fost disidii fórté accentuate între Români și Unguri? Tocmai fiind-că Ungurii vor a supune naționalitatea statului, ca ființă politică și prin urmare Românilor din Transilvania nu le recunosc *naționalitatea română**)

Încă un cuvént cătără susținătorii împărțirii după state politice.

Cine a lansat acăstă propunere? Ungurul, Dr. Ludwig.

Premiți, că sunt primul care recunosc, că națiunea unгурescă este și trebuie să fie completamente independentă. De aceea observ: Secțiunile (după state politice) ale unei federațiuni internaționale trebuie tocmai să fie formate după criteriile, ce reguléză raporturile între acest stat și celelalte, acăsta după criteriile diplomatice.

Ei bine, în referințele diplomatice acăsta în raporturile sale cu streinătatea Ungaria este intim legată cu Austria; *nu există ambasadori, nici consuli ungari, cu austro-ungari.* Întrebați așa-ăer pe Dr. Ludwig și pe colegii săi unguri, decă *vré să facă parte dintr'o secțiune austro-ungară?* Și tocmai aici am ajunge, acceptând propunerea lui.

Decă ei, susținénd, că Ungaria e un stat a parte, ar forma o secțiune de sine (tot ca stat), ar viola fără îndoială raporturile politice, ce există între Austria și Ungaria. Și propriu dis tocmai el vré secțiunile după state, pentru a nu viola raportul politic!

Vice-președintele d. Jacchia dice, că datoria federațiunei este de a înfrăți ori-ce preț pe studenții din tótă lumea evitând manifestația antipatiilor de rasă. Óre n'ar fi, a așța aceste antipatii, cuprîndénd mai multe naționalități diferite într'o secțiune, în loc să fie fie-care de sine, pentru-ca să înceteze atunci acăste conflicte?

Încă un argument contra propunerii lui Dr. Ludwig: El dice, că fie-care stat trebuie să se înscrie în secțiunea acelu stat, în care își are cetățenia: d. e. un student, cetățean rus, care studiază în Anglia, nu s'ar cugeta atunci de sigur să înscrie în secțiunea statului rus, pentru-ce avantaje ar puté el avé dela o secțiune așa îndepărtată și cum se-și esenteze drepturile și datoriile sale?

În schimb, conform propunerii lui Dr. Giglio-Tos, cu preferarea naționalității, se găsesc remedii și pentru acăsta, cu cătă mai vértos, că admite existența consulatele de diferite naționalități în oraștréine.

*) V. memorial recent al lui L. Boles.

tocmai ca plăcintele românești, cópte pe lespede de mama domnului profesor Moldovan, ca balmoșul pe care-l mănca, cum serie domnia-sa, la locul numit „repausul“ lui Pavel, și mămăliga cu lapte, care, după cum spune d-l Moldovan, era cina ăilnică a episcopului.

Eu am avut fericirea de a vedé pe episcopul Pavel prima-dată în Șomcuta-mare, în anul 1869 la 10 și 11 August, cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunei pentru literatura rom. și cultura poporului român“. Dintre membrii „Asociațiunei“ adunați în număr mare în sala municipiului, se ridică o figură de preot simpatică, și propune trimiterea unei deputațiuni, care pe președintele „Asociațiunei“ Ladislau Vas. Popp, să-l invite la ședință. Propunătorul era Mich. Pavel, vicariul marmațian, care de tóte părțile era întîmpinat cu simpatie. M'am grăbit și eu a-i face cunoscința. Fiind apoi améndoi aleși membrii în comisiunea pentru propuneri, acolo am avut ocaziune a cunoșce mai de aprópe pe vicariul Pavel și a admira simțămintele lui bune și cugetul nobil pentru tot ce e bun și folositor némului séu și culturei poporului românesc. Între agendele acelei comisiuni se afla și un memoriu al Marmațienilor, în care se

cerea sprijinul moral al „Asociațiunei“ pentru proiectatul gimnasiu românesc în Seinî. În raportul, pe care vicariul Pavel ca referent *ad hoc* al comisiunei l'a prezentat adunării, se dicea:

„Un popor fără cultură, e nu numai orb spiritualmente, ci e desprețuit, batjocurit, maltratată, tras-împins și suprematizat în tot modul, de cătără cei mai avéntați decăt el. Cultura e lumina minții. De va umbla cineva ăiua, nu se va poticni, că vede lumina lumii acesteia. Érá de va umbla cineva nóptea, poticni-se-va, că lumina nu este întru el“.

Astfel cugeta la 1869 vicariul Pavel asupra luminării poporului românesc, astfel a cugetat întréga sa viață, și decă provedința nu i-a conces, ca cu sprijinul altora să-și vadă împlinit idealul séu dela 1869: înființarea unui gimnasiu românesc la Seinî, bunul Dumnuđu e i-a dat mângăierea de a înființa pentru cultura némului séu, cu puteri proprii, mărețe instituite în Beiuș și Oradea-mare.

Pe episcopul Pavel cătă numai l'au cunoscut, îl stimau și iubiau. De o deosebită stimă și iubire s'a bucurat și din partea fraților săi episcopi, despre ce am avut ocaziune a mă convinge în persoană, când în anul trecut la 28 Aprilie am avut

rara fericire, de a întruni întreg episcopatul greco-catolic român: pe Metropolitul și cei trei episcopi 'sufragani, la mine la prând. Vr'o câte-va ore petrecute în înalta lor societate, mi-a dat ocaziunea, de a observa deosebita atențiune și iubire, ce au manifestat cei trei arhierii față cu colegul lor, episcopul Mihail.

Episcopul Mihail Pavel, cu afabilitatea și bunătatea inimei sale, și-a câștigat însă iubirea și stima nu numai a coreligionarilor săi, ci a tuturor ómenilor de bine cu cari venea în contact. În 1874 ori 1875, din Elöpatak (Vâlcele), unde se afla la cură, venise la Brașov, să-și viziteze cunoscuții, mi-se pare pe George Barițiu și Iacob Mureșianu. În urma cunoscinței dela Șomcuta-mare, m'a vizitat și pe mine. Când era să se întórcă la Elöpatak, eu l'am petrecut până la omnibusul, ce pleca dela Otelul Nr. 1, spre Elöpatak. Episcopul nu era în reverenți îmbrăcat, ci în civil popesc, cu un roc negru lung, care îi da însă înfățișare de preot. Când am sosit la otel, omnibusul era mai întreg ocupat de óspeți călători, între cari erau și vr'o cătă-va fruntași români din Brașov, cari mergeau să-și vadă familiile în Elöpatak. Aceștia aflând, că preotul pe care-l petrecusem eu la omnibus, vré să

mérgă la Elöpatak, îndată-i făcură loc între dênșii și cu cuvintele: „pofteam domnule părinte“, îl învitară să ocupe locul Episcopului, fără mult ceremonial, și-a ocupat locul în omnibus. Ce mare le fu în mirarea cunoscuților mei, când i-am prezentat după nume, episcopului gr. cat. din Gherla Mihail Pavel. Aceștia apoi întórcându-se dela Elöpatak, nu puteau destul lauda afabilitatea și amabilitatea episcopului despre ale căruia virtuți erau de tot la cãntăți.

Cine a avut fericirea de a fi fost vré dată în societatea episcopului Pavel, va bucurie căuta ocaziunea de a se mai întórci cu acest prelat nobil la inimă și în frunte. Așa speram și noi, că mulți ani vom avea fericirea, de a petrece a doua ăi de Rosalii la casa și masa acestui mare bărbat. Mórtea crudă însă ne-a frânt acăsta speranță, și pentru a doua ăi de Rosalii, pe care doriaș ca și în ést-an să o petrecem la ospitala sa casă, ni-a păstrat numai doliul profund și adenca tristețé care ne este coplesită inima, pentru pierderea acestui distins patriot și mare binefăcător al némului nostru.

Budapesta, a doua ăi de Rosalii 1902.

Unul din óspeții episcopului.

Cred, că ajung acestea și că în mințile noastre s'a întipărit deja convingerea, că figura împărțire posibilă e aceea după naționalități și că fie-care trebuie să fie liber de a-se înscrie în secțiunea națională, pe care o preferă!

Am adăugat argumente suficiente la cele aduse de Dr. Giglio-Tos; permitemi, că după-ce am vorbit la rațiunea noastră, să vorbesc și inimilor voștre:

Constrinși prin destinul advers, de a fi cu ginți străine, a trăi departe de patria noastră, cătră care inimile noastre au tendință cu o dureră nostalgia, să ne înclinăm sus stégul sacro-sanct al naționalității și să-l arătăm vouă fraților, pentru-tări prin sprijinul vostru frătesc, să ne fie dată a triumfa asupra acelora, cari vor ne călca drepturile.

Continuă luptă în părțile noastre, pentru a conserva neatins patrimoniul național de asupririile adversarilor, ne face părți treji ai limbei noastre și datinele noastre; amenințați încă și acuma în cel mai sacru al nostru ideal, simțim, că avem dreptul și datoria de a stringe fiile și de a vă striga tuturor, cari sunt înverșurați Italiani, așa-dér tuturor: „La patria!”

Considerați așa-dér cât ne zace la inimă, ca referendumul să afirme în mod solemn, ceea-ce reprezentanții voștri au aprobat cu voturi unanime la congresul din Roma. Alergați numeroși a depune în câmbila care va face să triumfeze principiul sacrosanct al naționalității. Cu frățește afect vă salut.

Viena, 21 Maiu 1902.

(trad. de O...)

Virginio Calegari.

Declarația deputatului Pavlovici.

În ședința de ieri a camerei ungare deputatul naționalist sârb *Lyubomir Pavlovici* a declarat, că tot ce s'a scris și s'a spus despre el, că ar fi insultat în Chichinimare pe elevii unui internat din Cluj, fiind-că au cântat cântecele ungare „Szozat” și „Himnus”, nu corespunde realității. El a fost consternat când, că afacerea a fost adusă înaintea parlamentului, fără ca să fi premers cercetarea judecătorească. Ceea-ce scriu ziarele e neexact, și camera trebuia să aștepte rezultatul cercetării înainte de a-l condamna (Strigări: S'auđim cum s'a petrecut lucrul!) *Pavlovici* se rógă, ca camera să nu-și ia sentința, până ce nu va fi terminată cercetarea; o asigură, că este nevinovat de delictul, ce i-se impută.

Veszi-Weiss dice, că a știut înainte, că *Pavlovici* va nega totul. El și cu deputatul *Imre Nagy* au făcut însă în această afacere o anchetă privată.

Buzath: Nimeni nu v'a însărcinat să faceți.

Veszi-Weiss: Conștiința noastră patriotică ne impus să facem anchetă. Am ascultat elevii, ale căror depunerii au confirmat ceea ce faptică a lucrului. Tot așa au confirmat și depunerile personalului dela internat.

Deputatul *Nagy* confirmă și el toate depunerile antevorbitorului.

Ratkay dorește, ca guvernul să dea o declarație.

Ministru-președ. *Szell*: Ași crede, că e mai corect să așteptăm mai întâi procedura legală, lăsându-i curs liber, decât să ne amestecăm în această afacere, înainte de ce s'ar face investigațiunea. Înșinua-lui *Ratkay*, că guvernul ar fi indiferent pentru sentimentele naționale, o respingem totă energia (Aplause)

Olay reduce în memorie cazul lui *Stell* și dice, că în asemenea mod ar trebui să se procedă și contra lui *Pavlovici*. Și *Sasul Lurtz* ațită în contra patriei. Trebuie să se facă odată ordine. Dacă acești oameni au comis trădare de patrie, îi sfătuesc să nu mai veni în cameră, căci riscă de a fi dat afară de el însuși, cum i-a făcut-o timpului său lui *Lepsenyi*.

Col. *Szell* dice, că cazul citat de antevorbitor (cu *Lepsenyi*) s'a referit la un fapt dovedit, pe când aici își stau față în

față două espuneri contrare. Serógă încă-odată, ca camera să aștepte mai întâi rezultatul cercetării judecătorești.

Pavlovici (după-ce se ridică, se nasece un mare sgomot. Din toate părțile se aud strigări contra lui): Mă oblig pe cuvântul meu de onóre, că în acel cas, când rezultatul cercetării judecătorești ar confirma acusațiunea, voi renunța de bună voie la mandatul de deputat.

Krasznay cere să se constituie o comisiune de investigare parlamentară.

Vicepreșed. *Daniel*: Rog pe d-l vorbitor de a face în privința acesta eventual o propunere formală.

Camera, după acesta probă de „toleranță” și de „patriotism”, trece la ordinea zilei.

SCIRILE DILEI.

— 5 (18) Iunie.

Inundațiile din Maramureș și din comitatele Solnoc-Dobăca și Bistrița-Năsăud au pricinuit pagube enorme. Asupra orașului Deși s'a năpustit plaga cu o forță elementară. O asemenea inundație nu s'a pomenit dela 1863. În ziua de 12 Iunie la orele 5 p. m. a început o ploie torențială, care a durat necontenit până la miezul nopții, apoi cu intermitențe, până dimineața la 6. Întâi a eșit din alvia sa părăl ce curge prin oraș, cu numele Saica. Mai multe case au fost ruinate, locuitorii au fost salvați cu mare greutate de cătră batalionul de honveđi. Clopotele dela biserici sunau lugubru și ómenii plângeau desperați pe ruinele avutului lor. După părălul din Deși s'a revărsat și părălul Deberke din hotarul fructifer al Șomeșului. După părăie a venit apoi Șomeșul unit, care a inundat gara, atelierul gării, depositul de dóge și lemne, ruinând corpul liniei ferate și nimicind séménăturile pe un teritoriu de peste 20,000 jughere. Este îngrozitoare desperația locuitorilor, căroră înghețul târđiu le-a nimicit pómele și cari își ved adă nimicite prin inundație și séménăturile. Valurile furioase duceau tot ce găsiau în cale: obiecte, instrumente, garduri, părți de edificii, vite și chiar și cadavre de ómenii. Din diferite părți ale țării ne sosesc vești triste despre stricăciunile colosale cauzate de inundări, rupere de nori și grindină. Adă nopțe am avut și aici în Brașov o ploie torențială, care a durat mai multe óre.

Planuri de maghiarizare. Șvabul maghiarizat *Herczeg* (Herzog) Ferencz publică în „Budapesti Hirlap” o serie de articole despre „ceștiunea națională germană”, în care se ocupă de acțiunea, ce ar fi să se pornescă față cu deșteptarea conștiinței naționale la Șvabii din Ungaria și pentru maghiarizarea naționalităților. El spune, că nu află de necesar maghiarizarea țărânilor; căci, decât elementele culte ale țării vor fi odată exclusiv cucerite pentru maghiarism, atunci noile elemente eșite din masele poporului naționalităților vor deveni maghiare și statul va fi „curat maghiar”. Dice, că el bucuroș ar concede, ca în școlele primare (elementare) ale naționalităților să se învețe în limba maternă, dér în schimb ar dori maghiarizarea tuturor școlilor secundare și superioare, bine înțeles că și seminariile teologice și preparandiile. Poporul nu s'ar turbura, ér Ungurii ar câștiga mult. Spune mai departe, că cauza maghiarisării póte fi mai cu efect ajutată prin introducerea administrației de stat, prin politică economică, prin îndepărtarea „agitatorilor” și încheie astfel: „Maghiarii n'au pierdut încă lupta pentru statul unitar național, căci nici măcar ciocnire n'au avut până acum. Dacă însă ei vor să trăiească și să domnescă în țera acesta, trebuie să se înarmeze”. — Éta un nou fel de înarmare. Ea a costat și va costa țera și pe nefericitele-i popóre grozav de mult de dragul unei utopii, care pe lângă că e nerealisabilă, mai e și în gradul suprem imorală.

Afacerea stindardului regimentului din Cluși continuă să agite pe „pa-

trioții” din metropola ardelénă a șovinismului maghiar. Se știe, că ministru-președinte *Szell* a declarat în dietă, că emblema de pe stindardul regimentului a fost pusă în mod nelegal. În urma acesta Ungurii din Cluși au renunțat de a participa la sərbări. „Kel. Ért.” anunță acum că comanda regimentul a făcut așa de bine și a șters din lista participanților pe aceia dintre cetățenii Clușiului, cari era să bată și ei câte-o țintă în stég.

Cap de acusație. „Bud. Hirlap” face cap de acusație din împrejurarea, că „Drapelul” din Lugoși a combătut, pe deplin just și întemeiat, ordonanța lui *Wlassics* privitoare la predarea religiunii în școlele primare ale statului. Fóia șovinistă, drept însinuare, spune că confratele nostru lugoșan „stă aprópe de episcopul Dr. D. Radu din Lugoș”, apoi adaugă: „După cum se vede din articol, acesta e o negare pe față a supunerii față de ordinațiunile guvernului maghiar”. — Cine nu vede, care este obiectivul acestui atac veninos?

Numărul Jidovilor. După ultimul recensământ, numărul Jidovilor din Ungaria se presentă cu cifra de 851.378 (4.9%) față cu 725.222 (4.7%) din anul 1890. Un spor mai mare se observă în Maramureș, cu 56.006 față cu 45.073. (Sighet: 6375, Hust: 1807, N. Boeskö: 1054, Borșa: 1972, F. visó: 2499). În orașul Muncaciu numărul lor s'a urcat dela 5049 la 6567, Beregszász dela 2100 la 2770, Ungvar dela 3738 la 4560. O urcare însemnată a numărului Jidovilor se observă în Oradea-mare, Dobrițin, Sătmariu, Arad, Cluși, Timișóra, Deși, Ermihalyfalva, Bistrița, Sibiu și Brașov, apoi în comitatele Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Brașov, Ciuc, Sibiu.

Logodnă princiară. Din Petersburg se anunță, că marea ducesă *Elena Vladimirovna* s'a logodit cu prințul grecesc *Nicolae*.

Scuse. Advocatul Dr. I. Farkas din Deși a înaintat la 1900 un memoriu ministrului de interne, în care acusa pe fișpanul de atunci br. *Bornemissza* de diferite malversațiuni. I. Farkas a fost dat în urma acesta în judecată pentru calomnie. Afacerea s'a terminat acuma prin o declarație a avocatului, pe care o publică în ziarele maghiare, cerându-și scuse dela baron și recunoscând, că a fost indus în eróre.

Ordinea examenelor

publice de maturitate și de clasă de încheiere, care se va ține cu elevii școlei comerciale superioare gr. or. române din Brașov la finea anului școlar 1901—1902.

Examenul de maturitate se va ține la 13 și 14 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 óre a. m., cum urmază:

Miercuri, în 19 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof. A. Bârșeanu. 3. Istoria, prof. G. Vătășan. 4. Matematica, prof. A. Ciortea.

Joi în 20 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Religiunea, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna, prof. A. Bârșeanu. 3. Cunoștințe de drept prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială prof. I. C. Panțu. 5. Francesa prof. I. Pricu.

Vineri în 21 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Fizica prof. A. Ciortea. 2. Francesa prof. I. Pricu. 3. Principii com. prof. I. Socaciu. 4. Germana prof. I. Pricu.

Sâmbătă în 22 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Maghiara prof. Dr. I. Bunea. 2. Matematica prof. A. Ciortea. 3. Geografia prof. A. Bârșeanu. 4. Germana prof. A. Vlaicu.

Marți, în 25 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Maghiara prof. I. Pricu. 2. Aritmetica com. prof. I. C. Panțu. 3. Geografia A. Bârșeanu.

Miercuri, în 26 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Economia prof. I. Socaciu. 2. Chemia și Merceologia prof. A. Vlaicu. 3. Istoria prof. G. Vătășan.

Sâmbătă în 29 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1901/902 distribuindu-se premiile în sala cea mare a institutului.

La încheierea anului școlar în 29 Iunie, fiecare școlar va primi testimoniul școl. și un exemplar din Anuarul școlii. Școlarii absenți nu vor primi anuarul școlii.

La examenele acestea precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar sunt invitați cu totă stima părinții, amicii și binevoitorii acestor școle.

Brașov, în 1 Iunie v. 1902.

Direcțiunea.

Literatură.

A apărut „A treia carte de cetire” pentru copiii și copilele din anul 3 și 4 de școlă, întocmită de mai mulți prietini ai școlii. Ediția II revădută. Aprobată prin ordinul ministrului reg. de culte și instrucțiune publică în Februarie 1899. — Editura Librăriei Ciurcu, Brașov. Prețul 1 cor. 30 b.

„Cântări liturgice” (Liturgia a I. Chrisostom) pentru cor de copii (3 voci) compusă de Timotei Popovici, o broșură de peste 20 pagini, care euprinde toate cântările și răspunsurile usitate atât de liturgia de Duminecă cât și la prasnice, cu axion și două pricesne, ear ca adaus să mai află și axionul „Cuvine-se cu adevărat” compus pe basa melodiei glasului al 4-lea pentru cor de bărbați. Cântările melodióse și ușóre, ce se cuprind în această broșură, transpuse cu un ton mai sus, se pot cânta și cu cor de bărbați, Prețul liturgiei în legătură de lux este 3 cor.+20 fil. porto (franco, sub bandă).

Axionul pentru cor de bărbați se află și în ediție separată cu prețul de 60 fil.+10 fil. porto. Ambele se pot procura dela autor trimițând prețul înainte, séu cu rambursă.

ULTIME SCIRI.

Seghedin, 18 Iunie. Artur Korn redactor la „Gr. K. Ztg.” a fost condamnat de curtea cu jurați la 6 luni închisóre și 200 cor. amendă.

București, 17 Iunie. Congresul Ligei culturale, ce s'a ținut Duminecă și Lună la Ateneul român, a fost animat. În noul comitet au fost aleși d-nii: Petre Grădișteanu, Michail Vladescu, Dr. George Popovici (Bucovina), general N. Balaban, Aurel C. Popovici. A. D. Florescu, Em. Antonescu, Toma Dobrescu, și G. Ionescu-Gion. Censori: Ulpiu Hodoș, Gr. N. Balotă și C. Tălășescu. D-l L. Cazavillan a fost ales membru de onóre.

POSTA REDACȚIUNEL.

Lăpuș. Tutorul acelora, cari, adunați la nunță, și-au adus aminte de noi, trimițându-ne cordiale salutări — le adresăm afectuóse mulțumiri.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 17 Iunie 1902.

Hotelul Pomul verde: Schick, Szendrey, Krauss I, Krauss K, Krauss H, voiajóri din Budapesta; Nagy, cioplitor de petró, Cluși; Tenea, inginer, Ploiesci; Fuhn, hotelier, Părvănescu, privatier București; Rosenberg, inginer, Comanescu, funcționar, Cămpina; Gaal, notar, S. S. Georgiu.

Hotel Europa: Roth, Benedek, Reiner, Morgenstern, voiajóri din Viena; Fischer, Muncaciu; Kohn, Dörner, Deutsch, Viena; Sgardelli, comerciant, Brăila.

Hotel Orient: Szatizku, adm. de spital, Giula, Secereanu, comerc. Cămpulung, Părvulescu, privatier, Rucăr; Dr. Hárday, practicant la tribunal, Turda; Czink, proprietar Cluși.

Hotel Grand. Rasievicu, com. București.

Hotel București: Reizinger, Sibiu, Szöllösy, S. Udvarhely, Schneider, Cluși, Reiss, Focșani; Malinek, locot. c. și r. Seghedin, Rosenfeld, Hoffmann, Stern, Hauser, Golderberger, Wiener, voiajóri Budapesta.

Mulțumită publică. Societatea de asigurare „Phönix”, la care mi-a fost asigurată casa, cu ocaziunea incendiului ce mi-s'a întâmplat, mi-a plătit fórte punctual prețul de asigurare, pentru care îi exprim mulțumita mea și o recomand în atențiunea on public. Cărpiniș Iunie 1902. — Nicolae Dogaru.

Proprietar: Dr. Aurel Mureștanu.

Redactor responsabil: Traian H. Poj.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

**Cărți pentru comercianți
și funcționarii de bancă:**

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panfu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panfu. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandări și acreditive: scrisori în comerț cu mărfuri, comisiune și expediții; cesiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panfu. Această broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 coroane (+ 10 bani portu).

Procent, Promii, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panfu. Arată calcularea intereselor pe an, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. portu.)

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panfu. Tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cântic de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă. Ediț. IV. corectată. Gherla. Prețul unui es. în păreți tari colorați 70 bani. (+ 10 b. portu.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. Edițiunea IV. Gherla. Conține peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. portu.)

Micul mărgăritar sufletesc, cântic de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. portu.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onoarea Preacuratei Fecioare Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 4) bani (+ 5 b. portu.)

Cuvântări bisericesti scrise de Ioan Papiu Tom. III. Preț. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvântări bisericesti de Ioan Pa-

piu: tomul I, III și IV cuprinde cuvântări bisericesti acomodată pentru orice timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. portu)

Predici pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, Vol. I. de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. portu.)

Predici pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christe. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite cauze de moarte, de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvântări bisericesti pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. pl. 30 b. portu.

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite cazuri de moarte, întocmite de Ioan Papiu. Conțin vre-o 400 pag. Prețul 3 coroane (+ 20 b. portu.)

„Caractere morale, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popa. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„Cartea Durerii“ de Emil Bougand, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu., editura lui Dr. E. Dăianu. Tipografia lui Heinerich Uhrmann din Timișoara 1895 O cârtică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 coroane plus 10 bani portu. — Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“.

In Scheiă, Strada Prundului nr. 47 sunt de închiriat:

in etagiul I. 6 odăi, 2 bucătării, 2 cămăruțe, 2 poduri, 2 șopuri de lemne, 2 pivnițe și grădină mare pentru preumblare.

Aceste se pot închiria la două partide, séu la una dela Sânt-Mihai.

Informații la proprietarul caseilor Strada Prundului nr. 47.

1—3 (571) Dumitru I. Pascu.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.75
Renta de coroane ung. 4%	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.75
Bonuri rurale croate-slavone	93 —
Impr. ung. cu premii	206.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	168.75
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.55
Renta de aur austr.	120.95
Losuri din 1860.	153.15
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15 78
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	701.—

Acții de-ale Băncei austr. de credit.	688.
Napoleondori	19.0
Mărci imperiale germane	117.37
London vista	240.
Paris vista	95.27
Rente austr. 4% de coroane	99.8
Note italiene	98.8

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Iunie n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vând.	18.9
Argint român.	18.80	„	18.8
Napoleond'ori.	19.04	„	19.0
Galbeni	11.20	„	10
Ruble Rusesce	2.54	„	—
Mărci germane	117.25	„	—
Lire turcesce	21.40	„	21.5
Scris. fone. Albina 5%	101.—	„	102

— ANUNȚ. —

Comuna Sângeorgiu-român (Oláh-Szent-György) comitatul Bistrița-Năsăud, ca proprietară a apei minerale „HEBE“ anunță deschiderea sezonului băilor de bicarbonate și cloruri de sodă și potașă din

— 1 Iunie până în 30 Septembrie a. c. —

După Dr. Sigmund de Illanor și Ludwig, ambii profesori de medicină dela universitatea din Viena, precum și după chemistul Fr. Folberth, apele minerale din Sângeorgiu se folosesc ca cură escelentă pentru morburile: friguri învechite de ficat, splină, slăbirea aparatului digestiv, funcțiunile intestinelor, hemoroide, anomalie în menstruație, blenorhoe, urinare, catare cronice de plămâni și uter, petrificări în beșică și răunchi, serofule, tot solul de debilitări nervoase, hipocondrie, histerie, reumatism, morburii de copil etc.

Cura de beut, Băi reci și calde, aer de brad,

Loc scutit de vânt și pulbere. Postă și stațiune telegrafică aproape de băi. **Musică.**

Este îngrijit de **culină bună**, precum și de **locuință** aranjate din nou. cu confort, cu prețurile moderate în localitățile băilor și jur.

Călătoria până la Bistrița cu Calea Ferată, dela Bistrița cu trăsura, cam 3 ore, pentru 8—12 coroane.

Informații mai de aproape dela **Administrațiunea băilor din Sângeorgiu.**

Medicul băilor: **Dr. Andreiu Monda.**

Sângeorgiu, 1 Iunie 1902.

(572,1—3.)

Administrațiunea.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni .. 6 cor.	Pe trei luni ... 10 fr.
Pe șese luni .. 12 „	Pe șese luni ... 20 „
Pe un an .... 24 „	Pe un an ..... 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . 2 „	Pe șese luni . . 4 „
Pe trei luni . . 1 „	Pe trei luni . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

**Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“**

APELE cele mai **BĂILE** cele mai renumite ale continentului **A feruginifere, B de nomol**

Idroterapia cea mai rațională a Europei,

la confluența **Dornei** și **Bistriței**, într-o vale plăcută a Carpaților Bucovineni, înconjurată de păduri conifere în pitorescul triunghi între Ardeal, România și Bucovina.

„DORNA“ (în BUCOVINA),

la gara „**Valea Putnei**“ de-ocamdată, ultima stație a căii ferate secundare, **Hatna — Câmpulung — Dorna** 2 ore depărtare dela Dorna).

Se află birje la sosirea fie-cărui tren.

Durata sezonului dela 1 Iunie — 30 Septembrie st. n.

In **monumentalul stabiliment de băi** se aplică sistemele cele mai moderne. Serviciul **idroterapie** se află în mâinile unui personal bine școlit din clinica profes. **Winternitz.**

Cure dietetice: de zăr și de lapte.

Palatul de cură (**Curhaus**) cuprinde un Restaurant cu saloane elegante de mâncare, o Cafenea și saloane de lectură, muzică, biliard și diverse jocuri.

Afară de numeroase locuințe și Oteluri private stau la dispoziția publicului și **două Oteluri cu 70 camere** și apartamente confortabile pentru prețuri moderate, cari aparțin stabilimentului de cură.

Apeducte din izvoare alpine. — Canalizație. — Lumină electrică.

Succese splendide la bote de inimă, după sistemul dela **Nauheim**, cu băi acido carbonice, și la arteriosclerosă cu băi de nomol.

Informații și prospecte gratis și franco prin Administrația c. r. a stabilimentului de cură cari rezervă la comanda camere în Otelurile de cură.

La întrebări medicale răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. **Arthur Löbel.**

Șese medeci sunt în loc. cari vorbesc românește.

Apele alcaline din sursa „Ludwig quelle“ aprobate ca beutură dietetică și bună de amestecat cu vin și sirop, se aplică și la diverse afecțiuni catarale și se pot comanda la **Administrația c. r. a stabilimentului de cură.**

În lunile Iunie și Septembrie prețuri reduse pentru băi și odăi.

3—10 (561.)

Administrația c. r. a stabilimentului de cură.